

PRITARTA

Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos

2024 m. gegužės 31d. sprendimu Nr. B-TS-419

2023 METŲ VILKAVIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS VEIKLOS ATASKAITA

I SKYRIUS VADOVO ŽODIS

Vilkaviškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka) 2023 metais vykdė veiklą, siekdama įgyvendinti Steigėjo keliamus reikalavimus, besikeičiančius rajono bendruomenės poreikius, įstaigos misijos ir vizijos nuostatas. Bibliotekos misija – būti rajono informacijos ir žinių erdve, kuriančia pridėtinę vertę rajono bendruomenei. Vizija – įsitvirtinti ir tapti integralia ir dinamiška rajono informacijos, kultūros, neformalaus švietimo, mokymosi visą gyvenimą perspektyvoje, naujų informacinių technologijų diegimo, pažangos institucija.

2023 m. vadovo išsikeltos veiklos metinės užduotys: plėsti Bibliotekos paslaugų įvairovę, inovatyvumą bei sklaidą; didinti informacinių technologijų prieinamumą, panaudojimo galimybes ir teikiamų paslaugų žinomumą; organizuoti kvalifikacijos kėlimo ir kompetencijų ugdymo mokymus Bibliotekos ir filialų darbuotojams. Dalyvauti viešosios bibliotekos patalpų remonto eigoje, koordinuoti naujų baldų specifikaciją (pagal vidaus patalpų struktūros išdėstymo planą). Organizuoti filialų materialinės padėties gerinimą.

Ataskaitiniais metais, vykstant Bibliotekos vidaus patalpų remontui, didžiausias iššūkis buvo optimaliai organizuoti teikiamas paslaugas, nes Bibliotekos patalpos buvo perduotos kaip statybviėtė. Vartotojų – suaugusių ir vaikų – informacinis aptarnavimas, interneto prieiga, dalis dokumentų fondo (dėl vietos stokos) perkelta į patalpas P. Jašinsko 2A, išsinuomotas iš valstybinės įmonės Turto banko, pagrindinis dokumentų fondas iškeltas į patalpas J. Basanavičiaus g. 3. Administracija, informacijos ir kraštotyros, knygų komplektavimo ir tvarkymo skyriai, buhalterija vykdė veiklą patalpose, esančiose – Nepriklausomybės g. 56 (muzikos mokyklos bendrabutyje). Į laikinas patalpas perkelti interneto tinklai, įrengtos darbuotojams kompiuterizuotos darbo vietos, įdiegtos bibliotekinės programos.

Bibliotekos vidaus patalpų renovacijos darbai prasidėjo pagal 2022 m. rugsėjo 2 d. su UAB „Dinaras“ pasirašytą Bibliotekos pastato (Sodų g. 1, Vilkaviškis) kapitalinio remonto, statybos darbų rangos sutartį Nr. VPS.E-74, deklaracija apie darbų užbaigimą įsigaliojo nuo 2023 m. rugsėjo 13 d.

Administracija, informacijos ir kraštotyros, knygų komplektavimo ir tvarkymo skyriai, buhalterija iš muzikos mokyklos bendrabučio persikėlė į Bibliotekos patalpas iki 2023 m. žiemos šildymo sezono pradžios (spalio mėnesį), o skaitytojų – suaugusių ir vaikų – aptarnavimo skyriai perkelti į Bibliotekos patalpas gruodžio pabaigoje, nes vėlavo baldų gamyba ir jų pristatymas.

Pagal parengtą naujų Bibliotekos baldų specifikaciją juos gamino UAB „Alсотana“ ir „Ergonain“.

II SKYRIUS STRATEGINIO IR METINIO VEIKLOS PLANŲ ĮGYVENDINIMAS

Biblioteka – savivaldybės biudžetinė įstaiga, veikianti informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse, vykdanči bibliotekų veiklą, atsižvelgiant į savivaldybės ekonominę ir kultūrinę plėtrą, įgyvendinanti Savininko funkcijas ir Bibliotekos veiklos nuostatuose įtvirtintus tikslus.

Ataskaitiniais metais Biblioteka ir jos filialai dirbo vadovaudamiesi steigėjo strateginio plano nuostatomis bei viešosios bibliotekos direktoriaus 2022 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. KV – 103 „Dėl viešosios bibliotekos 2023 metų veiklos plano patvirtinimo“ patvirtintu darbo planu.

Biblioteka vykde veiklą pagal Vilkaviškio rajono savivaldybės 2022–2024 metų strateginio veiklos plano „Kultūros plėtos programos“: 2 tikslo – „Skatinti kultūros paslaugų plėtrą Vilkaviškio rajone“ 1 uždavinį – „Organizuoti bibliotekų veiklą Vilkaviškio rajone“ ir vertinama dviem priemonėmis:

1 priemonė „Vilkaviškio rajono viešosios bibliotekos veiklos užtikrinimas“ vertinama pagal 3 kriterijus. Ataskaitiniais metais įstaigoje patvirtinti – 51,85 etatai, iš jų – 44,25 kultūros ir meno darbuotojų. Bibliotekos specialistai užimamoms pareigoms vykdyti turi reikiamą išsilavinimą, ilgametę darbo patirtį, siekiant veiklos efektyvumo, sistemingai kelia profesinę kvalifikaciją. 2023 metais dalykinę kvalifikaciją kėlė 84 % A ir B lygio darbuotojų kontaktiniu bei nuotoliniu būdu. Aukštąjį išsilavinimą įgiję 27 darbuotojai, aukštesnįjį išsilavinimą – 19 darbuotojų.

Naudojimasis Biblioteka ir jos filialais yra nemokamas, paslaugos vienodomis teisėmis prieinamos visiems fiziniams ir juridiniams asmenims. Biblioteka teikia papildomas mokamas paslaugas, kurių sąrašą, remiantis Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos patvirtintu mokamų paslaugų sąrašu, tvirtina Savininkas. Biblioteka turėjo 25 struktūrinius padalinius (filialus), kurie nėra juridiniai asmenys, jiems vadovauja ir materialias vertybes apskaito Biblioteka.

1 kriterijus: Viešosios bibliotekos ir teritorinių padalinių (filialų) skaičius – 26. Bibliotekos sistema sudarė: Viešoji biblioteka, Kybartų ir Virbalio miestelių bei 23 kaimo filialai, iš kurių pilną darbo dieną (etatu) dirbo 15 filialų; 0,75 etato – 5 filialai; 0,5 etato – 3 filialai.

Ataskaitiniais metais vykdyta Bibliotekos struktūrinių padalinių tinklo optimizacija ir nuo 2024 m. sausio 1 d. uždaryti keturi kaimo filialai: Lakštučių, Opšrūtų, Serdokų ir Žaliosios, kurių vietoje veiks knygų išdavimo taškai. 2022 metais uždaryti Alksnėnų ir Keturkaimio (nekompiuterizuoti) ir Paežerių II (Pilviškių sen., dėl patalpų poreikio darželiui) filialai, 2021 metais – Bačkiškių, Kybeikių ir Piliakalnių. 2021–2022 metais uždarius 6 viešosios bibliotekos struktūrinius padalinius (filialus) ir nuo 2024 m. sausio 1 d. dar 4 filialus – kaimo vietovėje 34 % sumažėjo bibliotekų tinklas. Vadovaujantis rajono savivaldybės 2023–2025 m. strateginio veiklos plano nuostatomis buvo planuojamas dviejų Bibliotekos filialų optimizavimas. Vykdamas stacionarių struktūrinių padalinių tinklo optimizavimą paliekamas knygų išdavimo paslaugų teikimas knygų išdavimo taškuose, kuriuos aptarnauja gretimų filialų darbuotojos pagal nustatytą grafiką. Ataskaitiniais metais veikė Alksnėnų, Daržininkų, Gudelių, Keturkaimio knygų išdavimo taškai.

2023 metais keitėsi 8 darbuotojai (išėjo į senatvės pensiją – 4), 3 darbuotojai atleisti dėl filialų uždarymo (nuo 2023 m. gruodžio 29 d.), panaikintas Ramoniškių filialo kūriko etatas.

2022 metais, uždarius filialus kaime, atleisti 2 darbuotojai, 1 įgijo teisę į senatvės pensiją. 2021 metais Bibliotekoje keitėsi 4 darbuotojai (įgijo teisę į senatvės pensiją – 2, išėjo į kitą darbą – 2).

2 kriterijus: Viešosios bibliotekos vartotojų skaičius – 7 342, t. y. skaitytojų bibliotekose dalis (nuo visų rajono gyventojų skaičiaus) – 21,3 %. Bibliotekoje ir jos filialuose vartotojams teikiamos paslaugos įtakojančios vartotojų sutelkimą:

- Dokumentų (knygų, periodinių leidinių) išdavimas, skolinimas į namus.
- Periodikos skaitykla (laikraščiai, žurnalai).
- Dokumentų paieška el. kataloge ir išankstinis rezervavimas.
- Nemokamas dokumentų užsakymas iš kitų bibliotekų (TBA).
- Nemokama interneto prieiga, kompiuteriai.
- Informacijos paieška IT pagalba.
- Spausdinimo paslauga (iš dokumentų, testų, banko išrašų ir kt.).
- Kompiuterinio raštingumo mokymai, konsultacijos.
 - Nemokamas naudojimasis duomenų bazėmis: „EBSCO Publishing“ – įvairios temos: pedagogika, socialiniai mokslai, verslas, IT, ekologija ir kt., „INFOLEX“ – teisinių duomenų bazė, LIBIS – straipsnių.
- Neformalus vartotojų (suaugusių ir vaikų) ugdymas, švietimas.
- Kultūriniai renginiai (susitikimai, diskusijos, edukacijos, parodų pristatymai ir pan.).

Ataskaitiniais metais skaitytojų bibliotekose dalis (nuo visų rajono gyventojų skaičiaus) – 21,3 %. Rodiklis pasiektas nežiūrint, kad vartotojus aptarnavome laikinose, veiklai nepritaikytose

patalpose (dėl remonto) bei Bibliotekos darbo laiko pokyčio (nedirbome šeštadieniais), bet lyginant su 2022 metais, registruotų vartotojų skaičius padidėjo 44 vartotojais.

Diagrama Nr. 1. Vartotojų sudėtis 2022 m.–2023 m. Analizuojant vartotojų sudėtį galime teigti, jog ji pakitusi nežymiai, lyginant su 2022 metais. Didžiausias vartotojų skaičius priskiriamas jauniausiajai bibliotekos vartotojų grupei – vaikams iki 14 m. (30–31%). Ataskaitiniais metais susilygino šios vartotojų grupės: vaikai iki 14 m. ir suaugusieji (30 %). Tuo tarpu nežymiai išskiria pastarųjų dviejų metų moksleivių ir studentų bei vyresniojo amžiaus vartotojų grupės statistika: stebimas minimalus 1–3% sumažėjimas. Džiugina padidėjęs dirbančių asmenų skaičius – lyginant su 2022 m., jis išaugo 6 %. Bibliotekoje ir jos padaliniuose organizuojama veikla, diegiamos paslaugos orientuojamos į skirtingo amžiaus skaitytojų poreikius – siekiant sutelkti kuo įvairesnes vartotojų grupes.

Diagrama Nr. 2. Viešosios bibliotekos ir padalinių statistiniai rodikliai. Lyginant su praėjusiais (2022) metais, registruotų vartotojų skaičius padidėjo 44. Tuo tarpu apsilankymų (lankytojų) skaičius nežymiai sumažėjo: 3,3%. Dėl to 4,2 % sumažėjo ir dokumentų išduotis. Tam įtakos turėjo pastaraisiais metais vykdoma Bibliotekos struktūrinių padalinių optimizacija, tačiau džiugina tai, jog stebima naujai registruotų vartotojų augimo tendencija – Bibliotekoje ir jos padaliniuose sistemingai plečiamas teikiamų paslaugų spektras, siekiama plėsti bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, partneriais.

2023 metais Biblioteka ir filialai vartotojus aptarnavo naudodami LIBIS SAP (Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos skaitytojų aptarnavimo posistemės) programą. Vartotojams išduodamas vieningas skaitytojo pažymėjimas, kuris galioja visose šalies bibliotekose. Informacija apie vartotojus, dokumentų išdavimą, apsilankymus automatiškai suvedama į respublikinę VRSS (vartotojų registracijos statistikos sistema) ir naudojama veiklos apskaitai.

Ataskaitiniais metais Bibliotekos vartotojams buvo prieinamos dvi duomenų bazės: INFOLEX – teisinės informacijos duomenų bazė ir „EBSCO Publishing“ – visateksčių periodinių leidinių straipsnių duomenų bazė socialinių, humanitarinių, medicinos ir technikos mokslų klausimais, kurias Bibliotekai prenumeruoja Kultūros ministerija bei LIBIS straipsnių duomenų bazė.

Diagrama Nr. 3. Naudojimasis duomenų bazėmis. „EBSCO Publishing“ duomenų bazė išliko populiariausia, prieiga prie jos galima ne tik Bibliotekoje, bet ir jungiantis iš namų aplinkos, naudojantis suteiktais slaptažodžiais. Ji ypač naudinga besimokantiems, ieškantiems naujausios ir patikimiausios informacijos užsienio kalbomis. 2023 metais naudojimasis duomenų bazėmis buvo aktyvus. Aktuali LIBIS straipsnių duomenų bazė, kurioje 2023 metais parengėme 1446 rajoninio laikraščio „Santaka“ bibliografinius įrašus (2022 m. – 1230). Bibliotekos įrašai iš karto perkeliama į Nacionalinę bibliografinę Lietuvos periodinės spaudos straipsnių bazę, todėl ši duomenų bazė laisvai prieinama rajono vartotojams, nes prisidedame prie jos nacionalinio kūrimo. **Diagrama Nr. 4. 2021–2023 m. parengti rajoninio laikraščio „Santaka“ bibliografiniai įrašai.**

Išaugo paskyroje „Klausk bibliotekininko“ gaunamų skaitytojų užklausų skaičius www.ibiblioteka.lt. Klausimus gali užduoti prisijungę ir neprisijungę vartotojai. 2023 m. atsakyta į 106 užklausas, o 2022 m. buvo gauta ir atsakyta į 86 skaitytojų užklausas, tai rodo skaitytojų įpročių pokyčius, išaugusį jų gebėjimą naudotis nuotolinėmis Bibliotekos paslaugomis bei skaitmeninio raštingumo kompetencijų stiprėjimą.

2023 metais atnaujintos svetainės www.etnografijavilkaviskis.lt informaciniai įrašai buvo intensyviai redaguojami, siekiant užtikrinti informacijos patikimumą. Svetainė papildyta naujais įrašais apie 17 asmenybių, 21 naują objektą, 13 naujų tautodailininkų ir amatininkų. Redaguoti įrašai apie 1365 asmenybes, 584 objektus, 117 tautodailininkų ir amatininkų, 12 edukacinių programų (įrašai papildyti bibliografiniais šaltiniais, nuotraukomis, faktais). Svetainėje išskirta Vilkaviškio kraštui svarbių asmenybių kategorija padėjo parodyti pagarbą ir dėmesį ne Vilkaviškio rajone gimusiems, bet čia gyvenantiems ar kitaip prisidedantiems prie Vilkaviškio krašto gerovės ir kultūros kūrimo, žmonėms.

Svetainėje paskelbta informacija tapo svarbi ir Lietuvos leidykloms. „Baltos lankos“ ir „Šviesa“ planuoja informaciją iš svetainės www.etnografijavilkaviskis.lt panaudoti spausdintų ir

elektroninių vadovėlių leidyboje, nurodant Vilkaviškio viešąją biblioteką kaip informacijos savininę.

2023 m. parengti 7 viešosios bibliotekos informacinių technologijų išteklių bei svetainės www.etnografijavilkaviskis.lt pristatymai: Gražiškių, Keturvalakių, Klausučių, Pajevonio, Bartninkų ir Alvito seniūnijose (parengti šių seniūnijų mobilūs standai), miesto šventės metu bei TAU universiteto studentams.

Ataskaitiniais metais 30 % padidėjo svetainės prisijungimų (seansų) skaičius. Svetainės vartotojų skaičius padidėjo 28 %. Svetainės lankomumo pokytis – nuo 9 978 apsilankymų iki 26 443.

Diagrama Nr. 5. Bibliotekos svetainės www.etnografijavilkaviskis.lt vartotojų ir seansų skaičius.

3 kriterijus: Viešosios bibliotekos vykdytų renginių skaičius – 1 138 (2022 m. - 1150).

Ataskaitiniais metais rajono Biblioteka rengė projektus, paraiškas, siekdama plėsti Bibliotekos paslaugas bei jų žinomumą, pritraukti lėšas, organizuoti tradicinius ir projektinius renginius, edukacijas. Bibliotekos sistemoje surengti 1 138 įvairūs renginiai, edukacijų ir švenčių, kuriais stengėmės supažindinti rajono bendruomenę su laikmečio aktualijomis, svarbiomis istorinėmis ir kultūrinėmis datomis, rašytojų, menininkų kūryba ir veikla. Įgyvendinta 10 projektų, pritrauktos ir įsisavintos lėšos, parengtos ataskaitos, viešinimo priemonės.

2023 m. organizuoti tradiciniai renginiai: tarptautinis poezijos festivalis „Poezijos pavasaris – 2023“, nuo 1971 m. garsinantis mūsų rajoną Salomėjos Nėries vardo literatūrine premija, kuri ataskaitiniais metais buvo teikiama 52-ąjį kartą; laureatu tapo poetas Steponas – Algirdas Dačkevičius už eilėraščių rinktinę „Skruzdėlynas po šaukštu“; šešioliktą kartą organizuota vaikiškos knygos šventė „Kilk su knyga“; taip pat šešioliktą kartą vyko Šiaurės šalių literatūros savaitės renginiai „Kalėdos Šiaurėje“, į kuriuos įsitraukė 16 filialų; dvyliktus metus skaičiuojant pirmosios knygelės šventė „Mano knygelės dar plonos“, kurioje svečiavosi lėlininkė, vaikams skirtų 4 knygų apie „Fėjų slėnį“ kūrėja Edita Lei; suorganizuota literatūrinė valandėlė „101 eilėraštis vaikams“, skirta Sigitos Gedos 80-osioms gimimo metinėms; sensorinių skaitymo laboratorija su rašytoja Evelina Daciūte; susitikimas – edukacija „Ateities pasaulio kūrimas“ su Rebeca Una pagal jos knygą „Atjunk“ (projektas „Lietuvių autoriai paaugliams 2023“); penkioliktus metus skaičiuojanti „Metų knygos“ rinkimų akcija; penktus metus skaičiuojantis viešosios bibliotekos renginys „Metų pažintis“, kvietęs miesto bendruomenę į susitikimą su atlikėja ir knygų kūrėja Jurga Šeduikyte bei pianistu Kęstučiu Pavalkiu. Klausučiuose suorganizuota vaikų vasaros šventė „Knygų kiemas“; Vilkaviškio viešojoje bibliotekoje – rajono literatūroje poezijos ir muzikos šventė „Po baltu angelo sparnu“.

Penktus metus Biblioteka vykdo būrelio „Robotika“ veiklą, ataskaitiniais metais įvyko 29 užsiėmimai, dalyvavo 174 vaikai. Užsiėmimų metu Vilkaviškio mokyklų pradinė klasių mokiniai pasineria į atradimų pasaulį kartu su smagiais „LEGO Education WeDO 2.0“ bei „LEGO MINDSTORMS EV3 CORE SET“ robotukais. Vaikai taip pat gilina savo žinias gamtos mokslų, mechanikos, programavimo bei robotikos srityse. Šio interaktyvaus, edukacinių robotų konstruktorių dėka vaikai lavina savo kūrybinius, strateginius bei loginius įgūdžius. Nuo 2022 m. rugėjo būrelio veiklos organizuojamos pagal neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programą.

2023 metais Biblioteka dalyvavo projekte „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“. Šiuo projektu siekiama 5–8 klasių (10–15 metų) moksleiviams sukurti inovatyvią skaitymo skatinimo priemonę, kuri formuotų moksleivių įprotį skaityti, gilintų žinias ir padėtų skaitymo patirtis pritaikyti socialinių santykių kūrimui su aplinka problemų sprendimui ir kūrybinei saviraiškai. Iš viso vestos 46 „Žaidžiame Draugoteką“ edukacijos, kuriose dalyvavo 620 mokinių iš 5–8 klasių. Iš projekto gautas knygomatas, kuris veikia prie Bibliotekos pastato Sodų g. 1.

Ataskaitiniais metais Biblioteka vykdė šias edukacijas: „Fishertechnik“ konstravimo dirbtuvės 10 + vaikams ir jaunimui (11 edukacinių užsiėmimų, 26 dalyviai); edukacinė – pažintinė veikla „Sveikas Kimochi!“ (2 edukaciniai užsiėmimai, 33 dalyviai); stalo žaidimų iššūkis „Hobbyshop“ (2 užsiėmimai, 5 dalyviai); edukacija „Knygiukų ir knygų skirtukų kūrimas“ teatralizuotų garsinių pasakų skaitymo sezono uždarymo renginyje Marijampolėje „Knygos šventė“ (2 edukacijos, 142 dalyviai).

Biblioteka ir filialai dalyvavo Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos projekte „Knygų startas“ – vykdė ankstyvojo skaitymo skatinimo veiklas.

Įvairi ir turininga edukacinė veikla vykdoma ir filialuose: Gižuose organizuojama edukacija „Gižai – liepų kaimas“ bei keturioliktus metus skaičiuoja skaitytojų senjorų klubas; Gražiškiuose savo veiklą ne vienerius metus tęsia „Lėlių teatro“ būrelis bei skaitytojų klubas „Prūdė“; su bendruomenėje įsikūrusiu vaikų dienos centru „Ateitis“ glaudžiai bendradarbiauja Sūdavos filialas; Karklinių filiale organizuojami renginiai bei užsiėmimai vyksta drauge su ikimokyklinio ugdymo grupės vaikais; Bartninkų, Gudkaimio, Pūstapėdžių ir kt. filialuose reguliariai teikiamos knygnešystės paslaugos (knygų, periodinių leidinių pristatymas į namus).

Atsižvelgiant į miesto bendruomenės poreikius, įgyvendintas tęstinis renginių ciklas „Ar žinai, kaip gera gyventi Vilkaviškyje?“ Bendradarbiaujant su Užimtumo tarnybos Vilkaviškio skyriumi, organizuotas susitikimas „Individualaus verslo galimybės Vilkaviškio rajone: tautodailė ir amatai“. Itin didelio susidomėjimo sulaukė mūsų kraštiečio Arvydo Žardinsko knygos „Juodoji Žolinė. Sugriauto Vilkaviškio istorija 1944 m.“ pristatymas.

2 priemonė „Bibliotekos fondų atnaujinimas“ vertinama pagal vieną kriterijų: „**Gautų bibliotekų fondų dokumentų skaičius per metus**“ – **8 248**. Ataskaitinių metų pabaigoje Bibliotekos ir 25 filialų vieningą fondą sudarė 220 859 fizinių vienetų dokumentų (toliau – fiz. vnt.), (21 554 pavadinimų). Lyginant su 2022 m., dokumentų fondas sumažėjo – 12 721 fiz. vnt., iš jų 301 periodinis leidinys (270 žurnalų ir 31 komplektas laikraščių).

Dokumentų fondo tvarkymas pašalinant iš jos neaktualią, susidėvėjusią literatūrą yra būtinas ir labai aktualus fondų atrankos procesas. Sistemingai vykdomi planiniai filialų fondų apskaitos ir kokybės patikrinimai. 2023 metais atlikti Lakštučių, Klampučių, Opšrūtų, Pajevonio, Pūstapėdžių fondų patikrinimai.

Ataskaitiniais metais perskirstytas Bibliotekos dokumentų fondas: vaikų literatūros skyriaus paauglių literatūros 1 059 fiz. vnt. perkelta į suaugusių skaitytojų aptarnavimo skyriaus fondą, o iš skaitytojų aptarnavimo fondo išskirtas informacijos ir kraštotyros fondas. **Diagrama Nr. 6. Bibliotekos vieningo dokumentų fondų pokytis 2021–2023 m.**

Ataskaitiniais metais vienam rajono gyventojui teko 6,4 fiz. vnt. dokumentų, o naujų – 0,23 fiz. vnt. Bibliotekos fondas yra universalus ir daugialypis, formuojamas atsižvelgiant į bendruomenės reikmes. Sistemingai, vykdant dokumentų pirkimus, filialų darbuotojos pildo anketas, kad išgrynintume literatūros tematinį paklausumą konkrečiame mikrorajone. Didžiausią paklausą turi grožinė, populiarioji, detektyvinė literatūra, tai sudaro daugiausia viso fondo – 148 362 fiz. vnt. (67,2 %); dalykinė literatūra – 72 497 fiz. vnt. (27,6 %), garsiniai – regimieji – 200 fiz. vnt., muzikinės natos (63 fiz. vnt.), elektroniniai – skaitmeninių dokumentų (DVD-CD-ROM) – 87 fiz. vnt. Periodika sudaro 11 586 fiz. vnt. (5,2 %). Lyginant su 2021–2022 metais fondų sudėtis nesikeitė, tačiau tapo įvairesnė turinio atžvilgiu – pasipildė žaislinėmis knygomis, įvairios paskirties stalo žaidimais (55 fiz. vnt). **Diagrama Nr. 7. Bibliotekos dokumentų fondo teminė sudėtis 2023 m.**

Lėšos dokumentams įsigyti rajono bibliotekų tinklui skiriamos iš valstybės biudžeto pagal rajono gyventojų skaičių.

Ataskaitiniais metais iš valstybės biudžeto naujiems dokumentams įsigyti skirta 41 580 Eur, t. y. 844,00 Eur mažiau, nei 2022 m. Nupirkti 3 599 vienetai dokumentų (862 pavadinimų) t. y. tik 43,6 % visų per metus gautų knygų. Dėl išaugusių kainų dokumentų nupirkta 279 fiz. vnt. mažiau, negu 2022 metais. Vidutinė vieno dokumento įsigijimo kaina 2023 m. išaugo iki 12,00 Eur, kai 2022 m. buvo 11,00 Eur, 2021 m. – 9,4 Eur.

Dokumentai Bibliotekai ir filialams perkami per viešųjų pirkimų sistemą CPO iš daugiau kaip 20-ies šalies leidyklų. Ataskaitiniais metais paramos, dovanojimo būdu Bibliotekos ir filialų fondai pasipildė 4 649 fiz. vnt. dokumentų (56,4 % nuo visų per metus gautų), tai iš „Lietuvos rašytojų sąjungos“, „Baltų lankų leidyba“ leidyklų, Lietuvos autizmo asociacijos „Lietaus vaikai“, Kauno apskrities viešosios bibliotekos, Lietuvos Kultūros tarybos finansuojamų programų. Knygas dovanuoja knygų autoriai, bibliotekos svečiai ir skaitytojai. Periodinių leidinių įsigijimui lėšos formuojamos iš rajono biudžeto, 2023 m. už 4 647,08 Eur užprenumeruota 24 pavadinimų žurnalų ir laikraščių.

Bibliotekos ir filialų dokumentų fondai tvarkomi pagal LIBIS komplektavimo posistemės reglamentavimą. Įveiklinta periodinių leidinių vieningo registravimo sistema, į kurią per ataskaitinius metus suregistruota virš 2 tūkst. laikraščių ir žurnalų.

Spaudinių komplektavimo ir tvarkymo skyrius teikia metodinę pagalbą filialų darbuotojams, ruošia rekomendacijas apskaitos, dokumentų registravimo, nurašymo klausimais, rengia naujai gautų leidinių anototas suvestines viešinimui Bibliotekos interneto svetainėje (per 2023 metus – 534 knygu). Tvarkomi Bibliotekos uždari fondai: saugyklos fondas – virš 3 000 fiz. vnt., retųjų spaudinių fondas – 600 fiz. vnt., K. Kyno kolekcija – 172 fiz. vnt., mainų fondas – 5430 fiz. vnt.

III SKYRIUS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

Ataskaitiniais metais Bibliotekos sistemoje buvo 172 kompiuterizuotos darbo vietos (darbuotojams ir vartotojams), prijungtos prie interneto, iš jų – 122 vartotojams, 32 daugiafunkciniai įrenginiai. Naudojimasis kompiuteriais, internetu Bibliotekoje ir filialuose yra nemokamas, tai paklausi paslauga, kurią sąlygoja besikeičiantys bendruomenės poreikiai, laikmetis, dalies vartojimo paslaugų persikėlimas į virtualią erdvę.

Bibliotekos ir filialų darbuotojai sistemingai organizuoja gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymus, kuriuos kokybiškai vykdyti įgalina 2022 metais sėkmingai užbaigtas projektas „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, kurio eigoje atnaujinta kompiuterinė ir programinė įranga Bibliotekoje ir filialuose. Bendradarbiaujant su užimtumo tarnybos Vilkaviškio skyriumi, ataskaitiniais metais organizuoti trys grupiniai, kontaktiniai keturių dienų mokymai bei du nuotoliniai mokymai. Bibliotekoje suteiktos 334 konsultacijos, dažniausia domimasi viešosiomis paslaugomis, ypač – elektronine bankininkyste, registracija Užimtumo tarnyboje, naudojimosi elektroniniu paštu klausimais, tekstinių dokumentų rengimu.

Biblioteka akredituota kaip savanorius priimanti organizacija, ataskaitiniais metais Bibliotekoje dirbo 4 savanorės (2022 metais – 5).

Siekiant Bibliotekos ir filialų paslaugų patrauklumo didinimo, sistemingai analizuojama Bibliotekos ir filialų veikla, paslaugos, plėtros poreikis ir perspektyvos. 2023 m. buvo atlikta apklausa „Darbuotojų veiklos ypatumai, motyvavimo aspektai ir paslaugų plėtra“. Apklauskos tikslas – surinkti duomenis apie struktūrinių padalinių (filialų) darbuotojų veiklos ypatumus, motyvavimo aspektus bei išsiaiškinti paslaugų plėtros galimybes. Remiantis anketinės apklausos analizės duomenimis ir gautomis išvadomis, parengtos rekomendacijos veiklos planavimui (vilkaviskis.rvb.lt/).

Pasikeitus Bibliotekos veiklos pobūdžiui dėl remonto darbų, parengtas Bibliotekos paslaugų prieinamumo ir aptarnavimo kokybės tyrimas parodė, kad Bibliotekos teikiamas paslaugas lankytojai vertina labai gerai (bendras vertinimo rodiklis siekia 93,9 %), net 75,4 % lankytojų rekomenduotų Bibliotekoje apsilankyti savo šeimos nariams, draugams. 2021 metais gilintasi į Bibliotekos paslaugas jaunimui, išgryninti jų poreikiai ir lūkesčiai, parengta virtuali anketa, analizė, nuostatos įgyvendinamos. Susipažinti su tyrimų išvadomis galima bibliotekos internetinėje svetainėje (www.vilkaviskis.rvb.lt).

Bibliotekos ir filialų paslaugos, renginiai ir veiklos viešinti: interneto tinklalapyje www.vilkaviskis.rvb.lt paskelbti 96 informaciniai straipsniai; socialiniame tinkle „Facebook“ – 280 informacinių įrašų, reklamų bei 4 virtualios parodos, suorganizuoti 3 skaitymo skatinimo ir nuotraukų konkursai. „Facebook“ įrašų pasiekiamumas vartotojams padidėjo 39,1 %.

Ataskaitiniais metais išskirtinis dėmesys buvo skiriamas darbuotojų kvalifikacijos didinimui – 84 % (A ir B lygio) specialistų kėlė dalykinę kvalifikaciją, jiems organizuoti 4 kvalifikacijos tobulinimosi, patirties sklaidos mokymai:

- „Informacijos rinkimas, saugojimas ir viešinimas „Facebook“ ir viešosios bibliotekos svetainėje“;

- „Vaizdinės medžiagos maketavimo ir redagavimo programėlių panaudojimas gyventojų mokymuose“;

- „MIRKT veiklos ir jų įgyvendinimas“;

- „Paieška svetainėje e-paveldas.lt“;

- „Paieška LIBIS (Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema) elektroninėje straipsnių bazėje“.

„Facebook“ paskyras susikūrę 70,8 % filialų (2022 m. – 60 %), kurių pagrindinis tikslas – viešinti įvairialypę informaciją, vykdomas veiklas.

Tęsiamą ir plėtojamą 2022 metų pabaigoje rajono bibliotekose įdiegta nemokama TBA (tarpbibliotekinio abonemento) paslauga, kuri pagerino nesančių dokumentų rajono bibliotekų fonduose operatyvų pasiekiamumą vartotojams. Ataskaitiniais metais vartotojams iš kitų bibliotekų parsiūsta 110 dokumentų.

Ataskaitiniais metais buvo tęsiamas LIBIS SAP programos tvarkybos darbai (2022 m. vykdyta programos priežiūra, diegiami atnaujinimai ir funkcionalumų patobulinimai), išaugo dėmesys vartotojų asmens duomenų apsaugai.

IV SKYRIUS **STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS**

Ataskaitiniais metais Bibliotekos ir filialų veiklai vykdyti, atsižvelgiant į rajono savivaldybės strateginiame plane keliamus reikalavimus, tikslus ir funkcijas, skirtas finansavimas iš rajono savivaldybės bei valstybės biudžetų. **Lentelė Nr. 1. 2023 m. Viešosios bibliotekos finansavimas, gautos lėšos ir jų šaltiniai.** Lentelėje bei diagramose matosi finansavimo augimas ataskaitiniais metais (+139 277 Eur lyginant su 2022 metais ir (+88 751 Eur), lyginant su 2021 metais. Asignavimų pokytį lėmė pareiginės algos bazinio dydžio ir minimalios mėnesio algos didėjimas bei komunalinių išlaidų kaštų augimas. **Diagrama Nr. 8. Asignavimai pagal šaltinius 2021 – 2023 metais.**

Biblioteka disponuoja turtu, kurio įsigijimo savikaina yra 1 427 865 Eur. Iš jų: turtas apskaitomas balansinėse sąskaitose – 1 160 228 Eur, nebalansinėse sąskaitose pagal panaudos sutartis – 166 939 Eur ir trumpalaikis turtas – 100 698 Eur.

Biblioteka savo veikloje naudoja visiškai nudėvėtą ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį turtą, kurio įsigijimo savikaina – 126 217 Eur, iš jų: baldai ir biuro įranga – 95 218 Eur, kitos mašinos ir įrenginiai – 10 456 Eur, kitas ilgalaikis materialusis turtas – 7 218 Eur, programinė įranga – 13 325 Eur. Ataskaitiniais metais ženklus pokyčio finansavime nebuvo.

Rajono savivaldybės strateginio veiklos plano infrastruktūros plėtros priemonių sąrašė, siekiant tikslo – didinti kultūros paslaugų patrauklumą, kultūros vartotojų aktyvumą, iškeltas uždavinys – gerinti kultūros paslaugų kokybę užtikrinančias sąlygas kultūros įstaigose, įvykdytas projektas „Viešosios bibliotekos pastato, Sodų g. 1, Vilkaviškyje, renovavimas siekiant aukštesnės paslaugų kokybės ir prieinamumo“. 2023 metais atlikti Bibliotekos vidaus patalpų remonto darbai, įrengta kiemo aikštelė, pakeisti baldai. Projektą koordinavo rajono savivaldybės administracijos investicijų ir strateginio planavimo skyrius. Remonto darbai vyko 2022–2023 metais, kurių sąmatinė vertė – 796 003,24 Eur, iš jų: kapitalinio remonto darbai – 577 012,00 Eur, aikštelės prie Bibliotekos įrengimas – 36 603,20 Eur ir nauji baldai – 182 388,04 Eur (visos sumos su PVM).

Atlikus vidaus patalpų remontą: atnaujintas interjeras, baldai, įrengtos specializuotos erdvės edukaciniam užsiėmimams, neformaliojo švietimo, mokymosi reikmėms (vaizdo, garso įrašų, elektroninėse laikmenose saugomos informacijos peržiūrai ir perklausai), kompiuterių klasė, salė kultūros renginiams, rengti, erdvė, skirta eksponuoti ir pristatyti parodas. Renovacija įgalino Bibliotekos veiklai tikslingai išnaudoti visas pastate esančios uždaras erdves, praplėtė naudojamas patalpas (pokytis 122, 81 m²). Bibliotekos patalpos pritaikytos judėjimo negalią turinčių skaitytojų poreikiams: įrengtas pandusas, praplatintos vidaus patalpų durys, įrengtos higienos patalpos neįgaliųjų poreikiams, pakeista šildymo sistema, įrengta vėdinimo sistema bei automobilių aikštelė prie Bibliotekos.

Kapitališkai renovuotos Bibliotekos – kultūros paveldo objekto patalpos leis sukurti lankytojams atvirą ir patrauklią aplinką, įgalins skatinti bendruomenės socialinę ir skaitmeninę sanglaudą, sudarys galimybes plėsti Bibliotekos paslaugų spektrą – ne tik tradicines paslaugas, kaip knygų išdavimą, naudojimąsi kompiuteriais, bet ir šiuolaikinių, informacijos, laisvalaikio paslaugų centro, leis sukurti palankią socialinę erdvę gyventojams, o ypač socialinės atskirties grupių atstovams mokymosi visą gyvenimą, neformaliojo ugdymo perspektyvoje.

V SKYRIUS PAPILDOMA INFORMACIJA

Biblioteka – ribotos civilinės atsakomybės, įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas viešasis juridinis asmuo, išlaikomas iš savivaldybės biudžeto asignavimų, turintis sąskaitą banke ir antspaudą su savo pavadinimu. Bibliotekos teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Biblioteka Lietuvos Respublikos Kultūros įstaigų registre įregistruota 1999 m. vasario 24 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 1319 patvirtintais Kultūros įstaigų registro nuostatais. Biblioteka turi paramos gavėjo statusą.

Ataskaitiniais metais pagerinta dalies filialų materialinė padėtis, vykdyti remonto darbai: Pūstapėdžių filialo lubų ir Sūdavos bei Ramoniškių pagalbinių patalpų, pakeista filialo patalpų šildymo sistema (įrengta oras-oras sistema). Pakeistos Bibliotekos fasado lauko durys, įrengta šviečianti iškaba. Iš projekto veiklų gautas antras knygomatas, kuris bus įveiklintas Kybartuose.

Ataskaitiniais metais komunalinės išlaidos (šildymas, elektra, kuras) vidutiniškai per metus kaimo filialui teko 1123,09 Eur (2022 metais buvo 1176,00 Eur). Brangiausias išlaidymas (kaštai) filialuose, kurie yra bendrose patalpose su kitomis įstaigomis ir šildomi centralizuotai, buvo darželiuose: Gražiškiuose (2172,23 Eur), Pajevonyje (3702,75 Eur); su med. punktais: Bartninkuose (2963,64 Eur), Virbalyje (1794,94 Eur) – seniūnijoje, Kybartuose – kultūros centre (2276,1 Eur).

Didžiausias dėmesys skiriamas filialams, kurie veikia seniūnijų centrinėse gyvenvietėse, juose didžiausias skaitytojų skaičius, vyksta daugiau renginių, edukacijų. Dažniausiai čia veikia ir mokyklos, darželiai. Išlieka siekiamybė, jog šiuose filialuose būtų dirbama visu krūviu (etatu), tai užtikrintų informacinių paslaugų optimalų prieinamumą. Siekiama, kad šiuose filialuose būtų erdvesnės patalpos, atnaujinti baldai. Šiuo metu neatnaujintas inventorių Klausučių, Gižų, Vištyčio filialuose.

Atsižvelgiant į Bibliotekų įstatymo nuostatas: „Kaimo vietovėse iki 700 – 800 gyventojų steigiamas vienas bibliotekos filialas“ ir stebint šias tendencijas, jog 2023 metais rajono Bibliotekos sistemoje kaimo vietovėse vidutiniškai vienam filialui teko 815 gyventojų (2022 m. – 851), – tenka konstatuoti, kad sumažėjo kaimo gyventojų skaičius.

Siekiant užtikrinti Bibliotekos dokumentų fondo apsaugą bei plėtojant paslaugų inovatyvumą, būtina įdiegti viešojoje bibliotekoje dokumentų skolinimosi ir grąžinimo savitarnos sistemą.

Vilkaviškio rajono savivaldybės
viešosios bibliotekos direktorė

Vilija Gilienė

VILKAVIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS PRIEDAI

Diagrama Nr. 1. Vartotojų sudėtis 2022 metai – 2023 metai

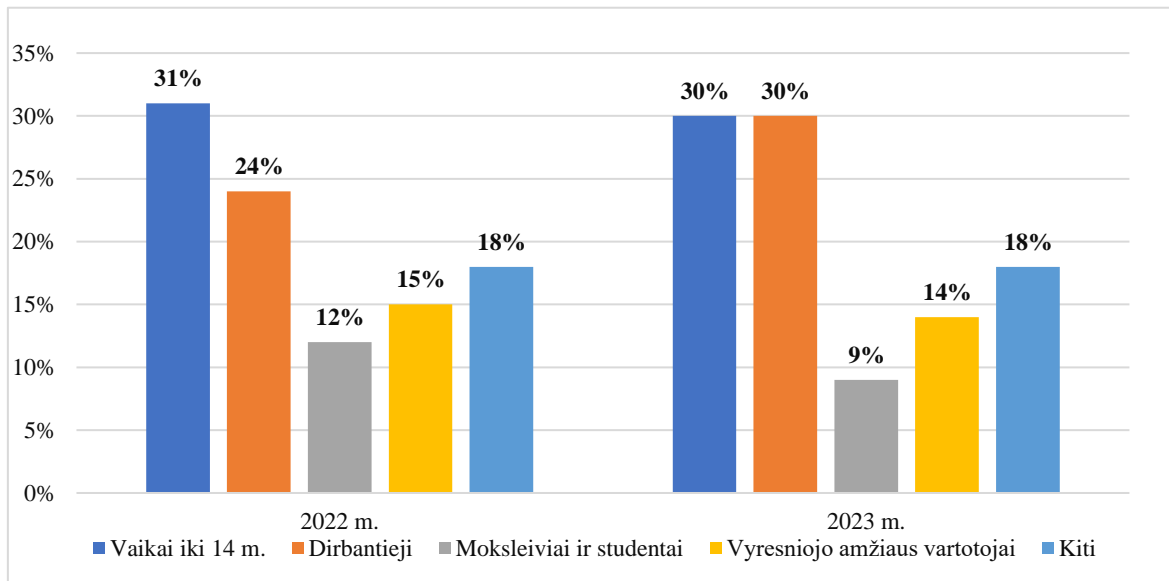

Diagrama Nr. 2. Viešosios bibliotekos ir padalinių statistiniai rodikliai

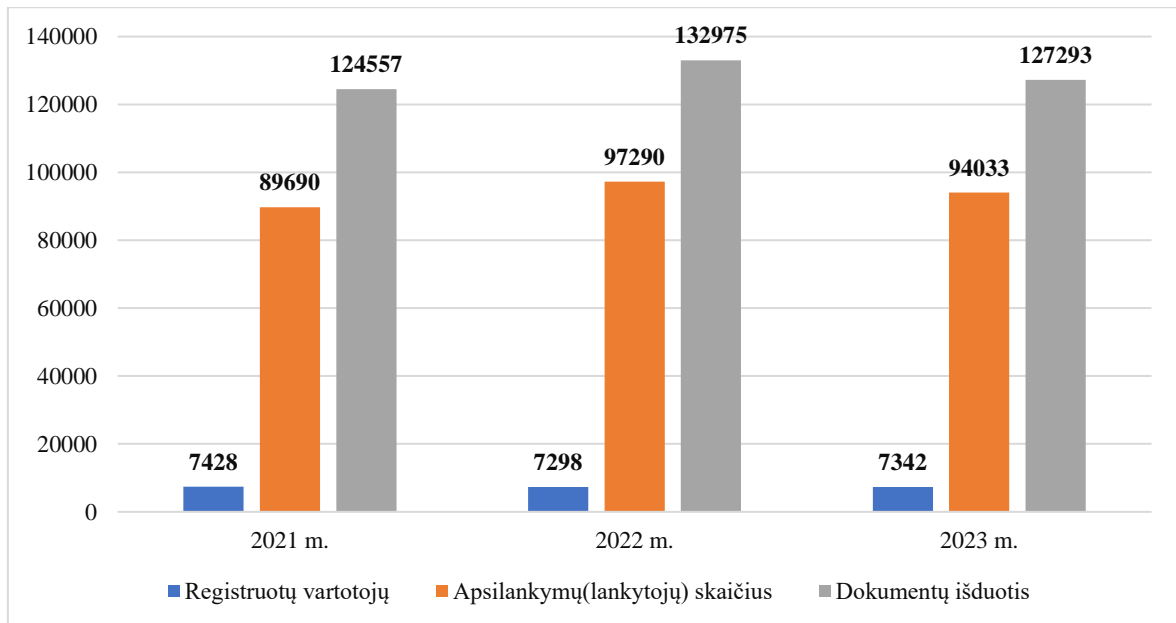

Diagrama Nr. 3. Naudojimas duomenų bazėmis

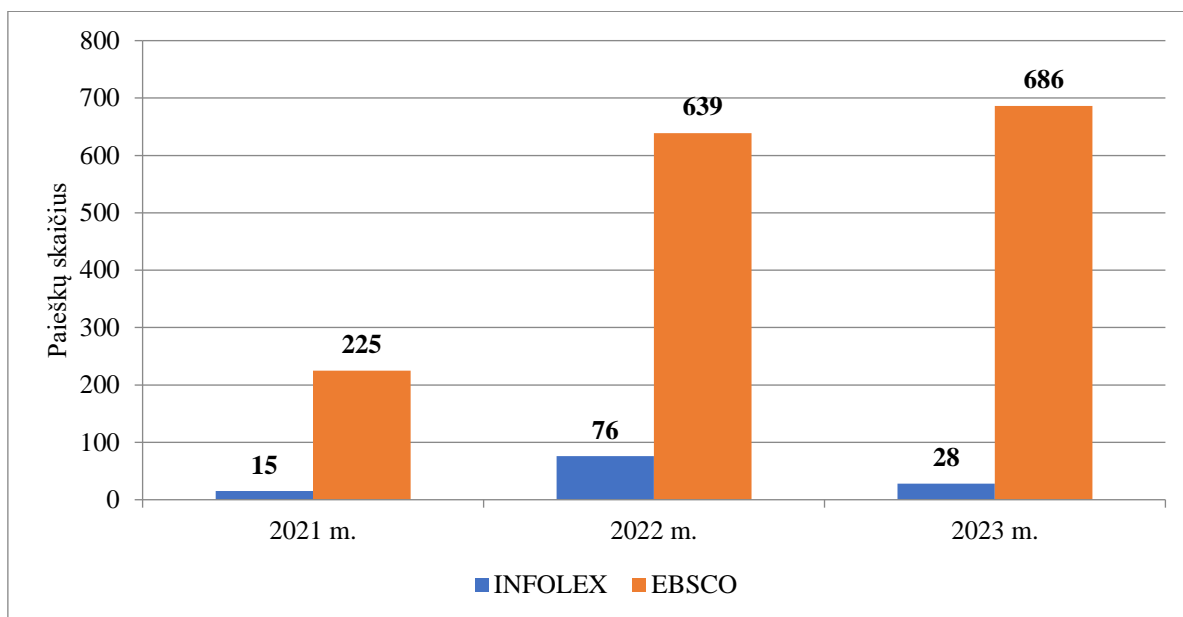

Diagrama Nr. 4. 2021 – 2023 m. parengti rajoninio laikraščio „Santaka“ bibliografiniai įrašai

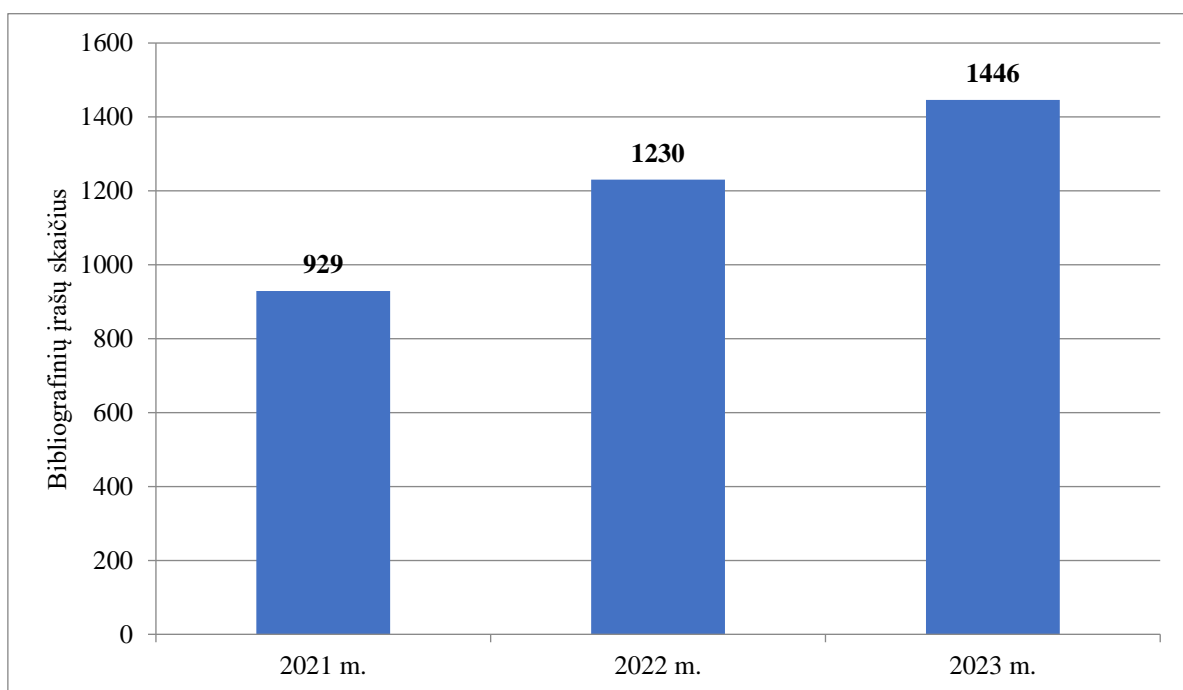

Diagrama Nr. 5. Bibliotekos svetainės www.etnografijavilkaviskis.lt vartotojų ir seansų skaičius 2021 – 2023 m.

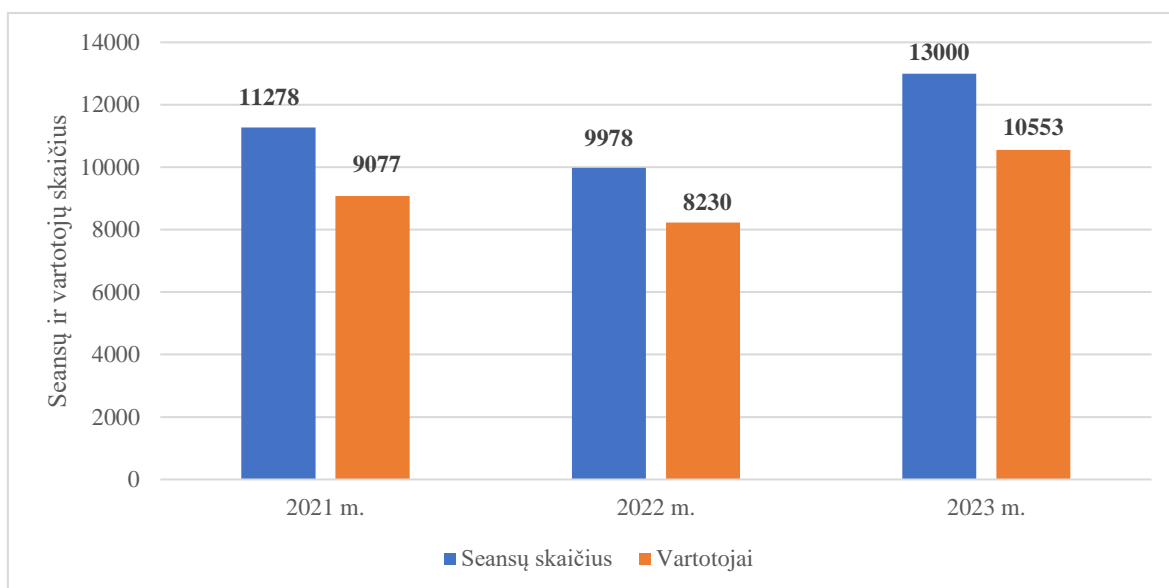

Diagrama Nr. 6. Bibliotekos vieingo dokumentų fondų pokytis 2021 – 2023 m.

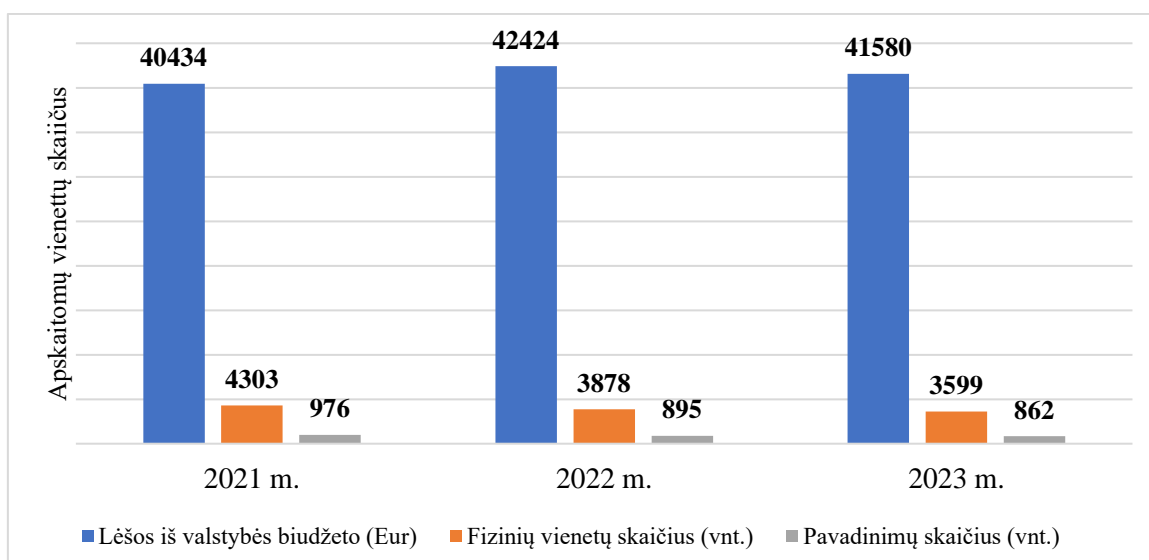

Diagrama Nr. 7. Bibliotekos dokumentų fondo teminė sudėtis 2023 m.

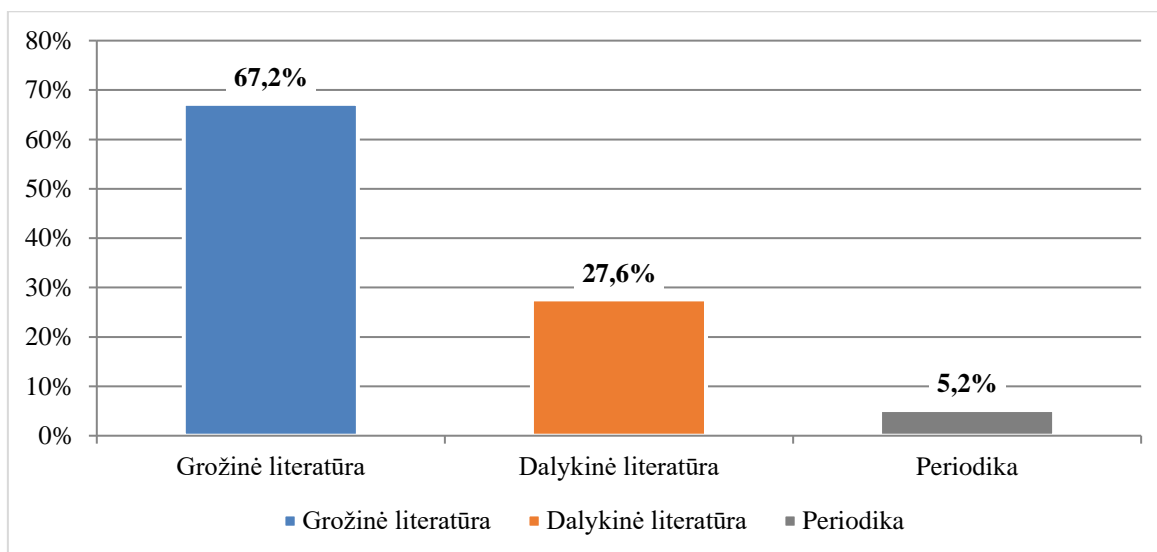
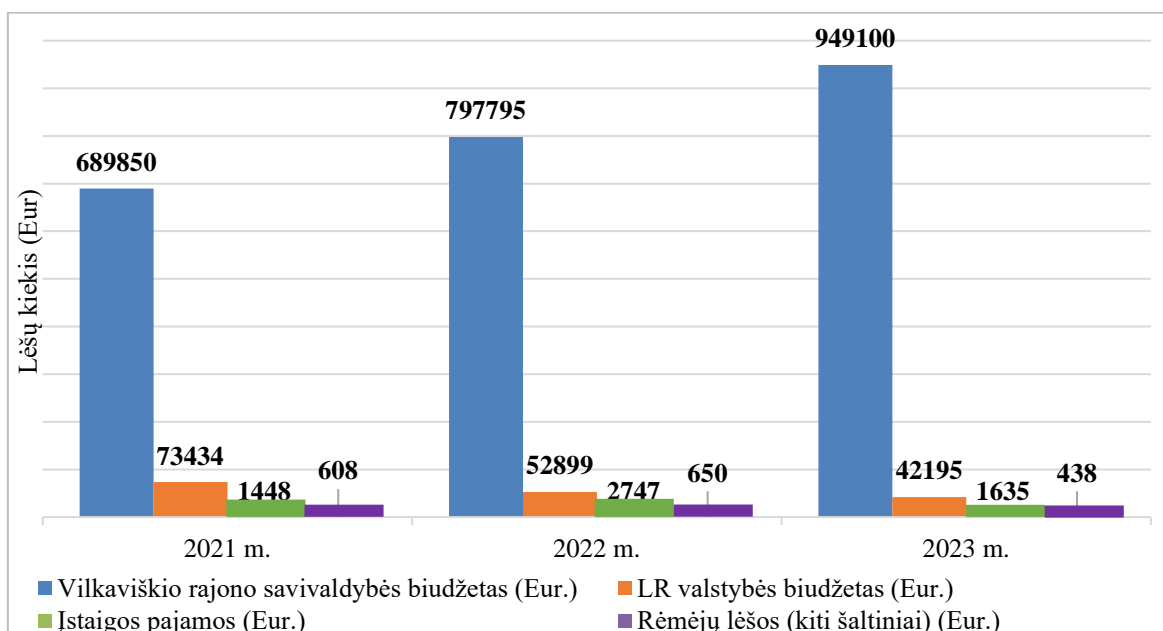

Diagrama Nr. 8. Asignavimai pagal šaltinius 2021 -- 2023 metais

Lentelė Nr. 1. 2023 m. Viešosios bibliotekos finansavimas, gautos lėšos ir jų šaltiniai

Eil. Nr.	Asignavimai pagal šaltinius	Suma (Eur)		
		2021 m.	2022 m.	2023 m.
1.	Vilkaviškio rajono savivaldybės biudžetas	689 850	797 795	949 100
	Iš jų:			
1.1.	Savivaldybės lėšos įstaigos savarankiškoms funkcijoms vykdyti	683 600	790 845	940 600
1.2.	Vilkaviškio rajono kultūros renginių finansavimas	6 250	6 950	7 000
1.3.	Vilkaviškio rajono kultūros, meno projektų finansavimas			1 500

2.	LR valstybės biudžetas	73 434	52 899	42 195
	Iš jų:			
2.1.	Bibliotekos dokumentų (knygų) įsigijimas	40 434	42 424	41 580
2.2.	Kultūros darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti	33 000	10 200	
2.3.	Vaikų socializacijos programų rėmimas			
2.4.	Neformaliojo vaikų švietimo programos finansavimas		275	615
3.	Išstaigos pajamos	1 448	2 747	1 635
4.	Rėmėjų lėšos (kiti šaltiniai)	608	650	438
	Iš viso:	765340	854 091	993 368